

MICHEL BUSSI

ZWARTE
LELIES

LITERAIRE THRILLER

'Wat een thriller! Je wordt er helemaal door meegesleept,
het grijpt je bij de keel... Echt, geweldig!' – *Ouest-France*

Over het boek

Er woonden eens drie vrouwen in een dorp. De eerste was gemeen, de tweede was een leugenaar, en de derde dacht alleen maar aan zichzelf. Ze waren ook niet allemaal even oud. Integendeel. De eerste was boven de tachtig en weduwe. Of in elk geval bijna. De tweede was zesendertig en had haar man nog nooit bedrogen. Nog niet. De derde was bijna elf en alle jongens van haar school wilden verkering met haar. U ziet, ze waren alle drie nogal verschillend. Toch hadden ze wel iets gemeen, een geheim, in zekere zin: ze droomden er alle drie van om te vertrekken. Maar de spelregels waren wreed – slechts één van hen kon ontsnappen. De andere twee moesten sterven. Zo was het nu eenmaal. Wat denkt u, wie van de drie wist er te ontkomen? De derde, de jongste, heette Fanette Morelle, de tweede Stéphanie Dupain, en de eerste, de oudste, dat was ik.

Zo begint *Zwarte lelies*. Een verbluffende literaire thriller met flair over een moordzaak in een Frans dorpje, waar iedereen verdacht is. Tot het laatst blijft de lezer gissen hoe het nu precies zit.

De pers over het boek

‘Een uiterst pakkende roman. Om te lezen en te herlezen.’ – Polars actuels
‘Naast het verbluffende plot is het extreem vermakelijk om de hoofdpersonen van het verhaal te volgen in een minuscuul universum.’
– L’Humanité

‘Wat een thriller! Eerst en vooral een uiterst intelligente plot. Dan die vloeiende, aangename, verzorgde stijl. Je wordt er helemaal door meegesleept, het grijpt je bij de keel ... Echt, geweldig!’ – Ouest-France

Over de auteur

Michel Bussi is verbonden aan de vakgroep geografie van de universiteit van Rouen. Hij heeft negen romans geschreven, waarvan de laatste in Frankrijk enorme bestsellers zijn geworden en in vijftientig talen zijn verschenen. Voor zijn werk ontving Bussi vele literaire prijzen en met *Laat mijn hand niet los* werd hij voor het eerst in Nederland uitgegeven. Van *Zwarte lelies* werden in Frankrijk ruim 225.000 exemplaren verkocht.

‘Het nieuwe thrillerfenomeen.’ – Le point

*‘**** Een naar meer smakende kennismaking met de auteur Bussi.’ – Hebban.nl over Laat mijn hand niet los*

Van dezelfde auteur

Laat mijn hand niet los

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

Michel Bussi

Zwarte lelies

Uit het Frans vertaald door Marga Blankestijn

e-bookeditie, juni 2015

SIGNATUUR

2015

© Presses de la Cité, un département de Place des Editeurs, 2010
Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling van
Literary Agency Wandel Cruse, Parijs
Oorspronkelijke titel: Nymphéas noirs
Vertaald uit het Frans door Marga Blankestijn
© 2015 Uitgeverij Signatuur, Amsterdam en Marga Blankestijn
Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: © Christine Amat / Trevillion Images
Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden editie 978 90 567 2530 3
ISBN e-book 978 90 449 7365 5
NUR 305

Eerste druk, juni 2015
Tweede druk, e-book, juni 2015

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Ter nagedachtenis aan Jacky Lucas

*‘Bij Monet zien we niet de echte wereld, maar de vormen
waarin die aan ons verschijnt.’*

– F. ROBERT-KEMPF, *L’Aurore*, 1908

*‘Nee! Nee! Geen zwart voor Monet, kom nu toch!
Zwart is geen kleur!’*

– GEORGES CLEMENCEAU, bij de grafkist van Claude Monet
(*Claude Monet*, Michel de Decker, 2009)

De beschrijvingen van Giverny op de volgende pagina's zijn zo nauwkeurig mogelijk. Alle genoemde locaties bestaan echt, van het hotel Baudy, de Ru, zijarm van de Epte, de Moulin des Chennevières en de school van Giverny tot de kerk Sainte-Radegonde en het bijbehorende kerkhof, de Rue Claude-Monet, de Chemin du Roy, het brandneteleiland Île des Orties en natuurlijk het roze huis van Monet en de waterlelievijver. Hetzelfde geldt voor de locaties in de omgeving, zoals het museum van Vernon, het Musée des Beaux Arts in Rouen en het gehucht Cocherel.

Alle informatie over Claude Monet is authentiek, zowel over zijn leven als over zijn werken en zijn erfgenamen. Dat geldt ook voor de overige hier genoemde impressionistische schilders, met name Theodore Robinson en Eugène Murer.

De genoemde kunstroven hebben werkelijk plaatsgevonden. Al het andere heb ik zelf verzonnen.

Er woonden eens drie vrouwen in een dorp.

De eerste was gemeen, de tweede was een leugenaar, en de derde dacht alleen maar aan zichzelf.

Hun dorp droeg de naam van een mooie tuin. Giverny.

De eerste woonde in een grote watermolen aan de oever van de beek, bij de Chemin du Roy; de tweede bewoonde een appartement boven de school aan de Rue Blanche-Hoschedé-Monet; de derde woonde bij haar moeder, in een klein huisje waar de verf van de muren bladderde, aan de Rue du Château-d'Eau.

Ze waren ook niet allemaal even oud. Integendeel. De eerste was boven de tachtig en weduwe. Of in elk geval bijna. De tweede was zesendertig en had haar man nog nooit bedrogen. Nog niet. De derde was bijna elf en alle jongens van haar school wilden verkering met haar. De eerste ging altijd in het zwart gekleed, de tweede maakte zich op voor haar minnaar, en de derde vlocht haar staartjes om ze te laten vliegen in de wind.

U ziet, ze waren alle drie nogal verschillend. Toch hadden ze wel iets gemeen, een geheim, in zekere zin: ze droomden er alle drie van om te vertrekken. Ja, om Giverny te verlaten, dat o zo beroemde dorp, waarvan alleen de naam al talloze mensen beweegt tot een wereldreis om er een paar uur te kunnen rondwandelen.

U weet natuurlijk wel waarom: vanwege de impressionisten.

De eerste, de oudste, bezat een mooi schilderij, de tweede had veel belangstelling voor kunstenaars, en de derde, de jongste, kon goed schilderen. Heel goed, zelfs.

Het is vreemd om Giverny te willen verlaten. Vindt u niet? Alle drie beschouwden ze het dorp als een gevangenis, een schitteren-

de grote tuin, omgeven door dikke tralies. Zoals het park van een gesticht. Een trompe-l'oeil. Een schilderij gevat in een lijst waaruit niet te ontsnappen valt. Eigenlijk zocht de derde, de jongste, naar een vader. Ergens anders. De tweede was op zoek naar de liefde. En de eerste, de oudste, wist dingen over de twee anderen.

Op een dag echter ging het hek van het park toch open, gedurende dertien dagen, slechts dertien dagen lang. Om precies te zijn, van 13 mei tot 25 mei 2010. Het valhek van Giverny schoof voor hen omhoog! Alleen voor hen, dachten zij. Maar de spelregels waren wreed – slechts één van hen kon ontsnappen. De andere twee moesten sterven. Zo was het nu eenmaal.

Die dertien dagen gleden als een intermezzo in hun leven voorbij. Te kort. Te wreed ook. Het intermezzo opende met een moord, op de eerste dag, en werd besloten met een andere moord, op de laatste dag. Vreemd genoeg had de politie alleen belangstelling voor de tweede vrouw, de mooiste; de derde, de onschuldigste, moest haar onderzoek in haar eentje doen. De eerste, de zwijgzaamste, kon iedereen rustig in de gaten houden. En zelfs doden!

Het duurde dertien dagen. De duur van een ontsnapping.

Er woonden eens drie vrouwen in een dorp.

De derde was het meest begaafd, de tweede was het slimst, en de eerste was vastbesloten.

Wat denkt u, wie van de drie wist er te ontkomen?

De derde, de jongste, heette Fanette Morelle, de tweede Stéphanie Dupain, en de eerste, de oudste, dat was ik.

EERSTE TABLEAU
IMPRESSIES

Eerste dag
13 mei 2010
(Giverny)

Samenscholing

1

Het heldere water van de rivier kleurt roze, in dunne strepen, met de kortstondige pasteltint van een waterstraal waarin een penseel wordt uitgespoeld.

‘Nee, Neptunus!’

Met de stroom mee raakt de kleur verdund, blijft kleven aan het groen van het raaigras dat over de oever hangt, aan het oker van de wortels van de populieren en de treurwilgen. Een subtiel verlopende, verschietende kleur ...

Ik vind het wel mooi.

Behalve dat het rood niet afkomstig is van het palet van een schilder dat in de rivier wordt uitgespoeld, maar van de ingeslagen schedel van Jérôme Morval. Lelijk ingeslagen, mag ik wel zeggen. Het bloed ontsnapt uit een diepe snede boven op zijn hoofd, strak omlijnd en schoongewassen door de Ru, waar zijn hoofd in ondergedompeld ligt.

Mijn Duitse herder loopt erheen en snuffelt. Opnieuw roep ik, strenger nu: ‘Nee, Neptunus! Weg daar!’

Ze zullen het lijk wel gauw vinden, vermoed ik. Ook al is het pas zes uur ’s morgens, er komt vast wel een wandelaar langs, of een schilder, een jogger, een slakkenzoeker ... een voorbijganger, die op dit lijk gaat stuiten.

Ik pas er wel voor op om te dichtbij te komen. Ik leun op mijn wandelstok. De grond aan mijn voeten is modderig, het heeft

veel geregend de afgelopen dagen, de oevers van de beek zijn rul. Met mijn vierentachtig jaar heb ik niet meer de leeftijd om voor waternimf te spelen, zelfs in een beekje dat niets voorstelt, van nog geen meter breed, waarvan de stroom voor de helft wordt omgeleid om de vijver in de tuin van Monet te bevoeien. Trouwens, dat schijnt niet langer het geval te zijn, tegenwoordig wordt de waterlelievijver via een ondergronds boorgat gevoed.

‘Kom op, Neptunus. We gaan verder.’

Ik steek mijn stok naar hem uit om te verhinderen dat hij zijn snufferd in het gapende gat in de grijze trui van Jérôme Morval steekt. De tweede wond. Midden in het hart.

‘Kom op! We blijven hier niet treuzelen.’

Ik kijk nog eens naar het washuis aan de overkant, en loop verder het pad af. Daar valt niets over te klagen, het wordt onberispelijk onderhouden. Al te wild woekerende bomen zijn afgezaagd. De walkanten zijn keurig gewied. Dit pad wordt dan ook door duizenden toeristen gebruikt. Je kunt er een kinderwagen tegenkomen, een rolstoelrijder, een oude vrouw met een wandelstok. Mij!

‘Kom mee, Neptunus.’

Een eindje verderop sla ik af, waar de zijarm van de Epte, de Ru, zich in tweeën splitst, afgesloten door een sluis en een waterval. Aan de andere kant liggen onzichtbaar de tuinen van Monet, de waterlelies, de Japanse brug, de plantenkassen ... Vreemd genoeg ben ik hier geboren in 1926, in het jaar dat Monet stierf. Na zijn dood waren de tuinen jarenlang afgesloten, vergeten en verlaten, bijna vijftig jaar lang. Nu is het tij gekeerd en reizen er elk jaar tienduizenden Japanners, Amerikanen, Russen of Australiërs de planeet over om in Giverny te komen flaneren. De tuinen van Monet zijn een heiligdom geworden, een mekka, een kathedraal ... Die duizenden pelgrims zullen trouwens niet lang meer op zich laten wachten.

Ik raadpleeg mijn horloge. Twee minuten over zes. Nog een paar uur respijt.

Ik wandel verder.

Tussen de populieren en de enorme bladeren van het groot

hoefblad kijkt het standbeeld van Claude Monet me aan met de boze blik van een verbolgen buurman, zijn kin verzwolgen door zijn baard en zijn hoofd verscholen onder een hoofddeksel dat vaag lijkt op een strooien hoed. Op de ivoorkleurige sokkel staat aangegeven dat dit borstbeeld in 2007 werd onthuld. Het houten bord ernaast preciseert dat de meester over ‘het veld’ uitkijkt. Zijn veld! De akkers, van de Ru naar de Epte, van de Epte naar de Seine, de rijen populieren, de beboste, zacht golvende heuvels. De betoverende plekken die hij heeft geschilderd. Onaantastbaar ... gevernist en tentoongesteld voor de eeuwigheid.

Inderdaad, om zes uur 's ochtends wekt het landschap nog hoop. In de verte zie ik een maagdelijke horizon van korenvelden, mais en klaprozen. Maar ik ga niet tegen u liegen. Het veld van Monet is inmiddels bijna de hele dag een parkeerplaats. Vier parkeerplaatsen zelfs, om precies te zijn, aan weerszijden van een stengel van asfalt – een waterlelie van cement. Op mijn leeftijd mag ik het wel zeggen, ik heb het immers jaar na jaar zien veranderen: het uitzicht van Monet lijkt tegenwoordig wel het decor van een reusachtige supermarkt!

Neptunus loopt een paar meter achter me aan en holt dan voor me uit. Hij steekt de parkeerplaats over, piest tegen een houten slagboom en draaft verder door het veld, onderweg naar de samenloop van de Epte en de Seine, dat stukje grond tussen twee rivieren dat vreemd genoeg het *Île aux Orties* wordt genoemd, het Brandneteleiland.

Met een zucht loop ik verder over het pad. Op mijn oude dag ga ik hem niet meer achterna. Ik zie hem uit het zicht verdwijnen en weer terugkeren, alsof hij me uitdaagt. Ik aarzel om hem te roepen. Het is nog zo vroeg. Opnieuw verdwijnt hij tussen het koren. Dat doet Neptunus tegenwoordig altijd: honderd meter voor me uit rennen! Alle bewoners van Giverny kennen die hond, maar ik vermoed dat weinigen weten dat hij van mij is.

Ik loop langs de parkeerplaats in de richting van de watermolens. Daar woon ik. Ik ga liever naar binnen voordat de menigte komt. De Moulin des Chennevières is verreweg het mooiste gebouw in de omgeving van de tuinen van Monet en het enige dat

aan de beek staat, maar sinds ze van het landschap een veld vol blik en rubberbanden hebben gemaakt, voel ik me een vertegenwoordiger van een uitstervende soort, in een kooi gezet om door nieuwsgierigen bekeken, bespied en gefotografeerd te worden. Er lopen maar vier bruggen over de Ru tussen de parkeerplaats en het dorp, en eentje ligt er pal voor mijn huis. Tot zes uur in de avond ben ik dus zo ongeveer omsingeld. Daarna valt het dorp weer stil, dan behoort het veld opnieuw aan de wilgen en kan Claude Monet zijn bronzen ogen opslaan zonder in zijn baard te hoesten van de uitlaatgassen.

In de verte wiegt de wind een woud van watergroene korenaren, hier en daar bespikkeld met het rood van de klaprozen. Als iemand het tafereel vanaf de overkant zou bekijken, aan de Epte, zou het zeker de gedachte aan een impressionistisch schilderij oproepen. De harmonie van oranjetinten in de stralen van de opgaande zon, met een kleine toets van rouw, amper een zwarte stip, op de achtergrond.

Een donker geklede oude vrouw. Ik.

Een subtiele noot melancholie.

Opnieuw roep ik: 'Neptunus!'

Een tijdlang blijf ik staan genieten van de vergankelijke rust, ik weet niet hoe lang, zeker een paar minuten, tot er een jogger aan komt. Hij loopt me voorbij met zijn koptelefoon strak op zijn hoofd geschroefd. T-shirt. Gympen. Als een anachronisme duikt hij op uit het veld. Hij komt vandaag als eerste het schilderij bederven, vele anderen zullen volgen. Ik knik hem kort toe, hij beantwoordt mijn knikje en verwijdert zich met het gesjirp van een elektronische krekkel dat aan zijn oorkleppen ontsnapt. Ik zie hem afslaan in de richting van de buste van Monet, de kleine waterval, de sluis. Ik weet dat hij langs de beek terug zal lopen, voorzichtig, om de modder aan de rand van het pad te vermijden.

Ik ga op een bank zitten en wacht op het vervolg. Het onontkoombare vervolg.

Er staat nog steeds geen enkele touringcar op de parkeerplaats wanneer het politiebuisje in allerijl aan de rand van de Chemin

du Roy parkeert, tussen het washuis en mijn watermolen. Op twintig stappen van het verdronken lichaam van Jérôme Morval.

Ik sta op.

Ik aarzel of ik Neptunus toch nog zal roepen. Ik zucht. Hij kent de weg. De watermolen is vlakbij. Ik werp nog een blik op de politieagenten die uit het voertuig stappen en loop dan weg. Naar huis. Vanuit de toren van mijn molen, op de vierde verdieping, kan ik alles wat er in de buurt gebeurt veel beter bekijken.

En veel discreter.

2

Allereerst heeft inspecteur Laurenç Sérénac een omtrek van een paar meter rondom het lijk afgezet door een breed oranje plastic lint te bevestigen aan de takken van de bomen boven de beek.

De plaats delict voorspelt een ingewikkeld onderzoek. Sérénac troost zich met de gedachte dat zijn reactie nadat de telefoon rinkelde op het hoofdbureau van Vernon de juiste was: met drie collega's komen. Voorlopig is de voornaamste taak van de eerste, agent Louvel, om de ramptoeristen die zich langs de beek beginnen te verdringen op afstand te houden. Dat is trouwens ongelooflijk. De politiewagen is door een volstrekt verlaten dorp komen aanrijden, en binnen een paar minuten lijkt het wel of alle inwoners zich tegelijk naar de plaats van de moord reppen. Want het betreft hier inderdaad een moord. Je hoeft geen drie jaar op de politieschool in Toulouse te hebben doorgebracht om daarvan overtuigd te raken. Sérénac kijkt nog eens naar de open wond bij het hart, de open schedel en het hoofd dat onder water ligt. Agent Maury, naar verluidt de knapste forensisch specialist van het politiebureau in Vernon, bekijkt zorgvuldig de voetsporen op de grond vlak bij het lijk en maakt afdrucken met sneldrogend gips. Sérénac heeft hem persoonlijk opdracht gegeven om de modderige bodem te vereeuwigen, nog voordat hij het lijk zelf van dichtbij gaat bekijken. Die man is dood, hij loopt heus niet weg en hij staat ook niet meer op. Er is geen sprake van dat

er op de plaats delict gelopen wordt voordat de hele boel op de foto staat en keurig in plastic zakjes zit.

Inspecteur Silvio Bénavides verschijnt op de brug. Hij is buiten adem. Een paar *Givernois* gaan opzij om hem door te laten. Sérénac heeft hem gevraagd om met een foto van het slachtoffer in zijn hand naar het dorp Giverny te rennen, boven aan de beek, om de eerste gegevens te verzamelen, ofwel de vermoorde man te identificeren. Inspecteur Sérénac is pas sinds kort in functie in Vernon, maar hij heeft al snel begrepen dat Silvio Bénavides heel goed is in het ijverig bevelen opvolgen, dingen regelen, nauwkeurig archiveren. De ideale adjunct, in zekere zin. Wellicht vertoont Bénavides enig gebrek aan initiatief, maar Sérénac vermoedt intuïtief dat dat eerder te wijten is aan een overmaat van bescheidenheid dan een gebrek aan vakkundigheid. Een toegewijd politiemans! Nou ja, toegewijd aan het vak, dan. Want voor Bénavides moet zijn meerdere, inspecteur Laurenc̃ Sérénac, vers van de politieschool van Toulouse, welhaast een soort *unidentified policing object* zijn. Sérénac mag dan tot chef van het politiebureau van Vernon gebombardeerd zijn, zonder zelfs maar de rang van commissaris te bezitten, maar kan een politiemans van nog geen dertig wel serieus worden genomen ten noorden van de Seine, als hij zowel boeven als collega's aanspreekt met het Occitaanse accent van het zuiden, en elke plaats delict al met ontgoocheld cynisme opneemt?

Dat is nog niet zo zeker, denkt Sérénac. De mensen zijn hier zo gestrest. Niet alleen bij de politie. Overal! En vooral hier, in Vernon, die grote, Normandisch opgedofte buitenwijk van Parijs. Hij kent de kaart van zijn district, de grens met het Île de France loopt vlak langs Giverny, op een paar honderd meter afstand, aan de overkant van de rivier. Maar hier wonen Normandiërs, geen Parijzenaren. En dat willen ze weten ook. Het is een vorm van snobisme. Iemand heeft hem met een serieus gezicht verteld dat de grens die de Epte vormt, dat onaanzienlijke riviertje tussen Frankrijk en het Anglo-Normandische rijk, in de loop van de geschiedenis meer slachtoffers heeft gemaakt dan de Maas of de Rijn.

Idioten!

‘Inspecteur...’

‘Zeg toch Laurenç, verdomme. Dat heb ik je al gezegd.’

Silvio Bénavides aarzelt. Sérénac roept het in het bijzijn van de agenten Louvel en Maury, een stuk of vijftien ramptoeristen en een lijk, badend in het bloed. Alsof dat een goed moment is om omgangsvormen te bespreken.

‘Eh. Ja. Eh, nou, baas, ik denk dat we dit omzichtig moeten aanpakken. Ik heb het slachtoffer zonder moeite kunnen identificeren. Iedereen kent hem hier. Het schijnt een hoge piet te zijn. Jérôme Morval. Een bekende oogarts, met een praktijk aan de Avenue Prudhon in Parijs, in het zestiende arrondissement. Hij woont in een van de mooiste huizen van het dorp, Rue Claude-Monet nummer 71.’

‘Hij woonde,’ corrigeert Sérénac hem.

Silvio knikt even. Hij trekt het gezicht van een soldaat die een lootje heeft getrokken voor het Russische front. Of dat van een ambtenaar die bij de *chti's* in het noorden wordt benoemd. Of een agent die naar Normandië wordt overgeplaatst... Om dat beeld moet Sérénac even glimlachen. Hij zou benauwd moeten kijken, niet zijn adjunct.

‘Oké, Silvio,’ zegt Sérénac. ‘Goed werk. Daar hoeven we nu nog niet over in te zitten. Zijn cv vullen we later wel aan.’

Sérénac maakt het oranje lint los.

‘Ludo, ben je klaar met die afdrukken? Kunnen we erbij zonder overschoenen?’

Ludovic Maury knikt. De agent loopt weg met zijn gipsafgiet-sels, terwijl de schoenen van inspecteur Sérénac in de modder op de oever van de beek zakken. Met zijn ene hand houdt hij zich vast aan een tak van de dichtstbijzijnde beuk en met de andere wijst hij naar het roerloze lichaam.

‘Kom maar, Silvio. Kijk eens. Vind jij de *modus operandi* van deze misdaad niet een beetje vreemd?’

Bénavides komt dichterbij. Ook Louvel en Maury draaien zich om, alsof ze het toelatingsexamen van hun meerdere bijwonen.

‘Jongens, kijk eens naar de wond, daar, door de jas heen. Mor-

val is klaarblijkelijk met een scherp wapen gedood. Een mes, of iets wat erop lijkt. Midden in het hart. Geronnen bloed. Zelfs zonder politiearts kunnen we dat gevoeglijk als doodsoorzaak aannemen. Behalve dat we aan de sporen in de modder kunnen zien dat het lichaam een paar meter naar de waterkant gesleept is. Waarom al die moeite? Waarom verplaatst iemand een lijk? Vervolgens heeft de moordenaar een steen gepakt – of een ander zwaar voorwerp van die omvang – en de moeite genomen om de bovenkant van de schedel en de slaap in te slaan. Al weer: waarom in vredesnaam?

Louvel steekt bijna verlegen zijn hand op. ‘Misschien was Morval niet dood?’

‘Nou ...’ klinkt het zangerige accent van Sérénac. ‘Gezien de grootte van de wond in het hart betwijfel ik dat. En als Morval nog leefde, waarom dan niet een tweede messteek op dezelfde plek? Waarom zou iemand hem verplaatsen en hem dan de schedel inslaan?’

Silvio Bénavides zegt niets. Ludovic Maury bestudeert de locatie. Er ligt een steen op de oever van de beek, zo groot als een flinke voetbal, besmeurd met bloed. Maury heeft er alle mogelijke monsters van genomen. Hij waagt een poging: ‘Omdat er een steen in de buurt lag. Hij heeft het wapen gegrepen dat hij bij de hand had.’

De ogen van Sérénac fonkelen. ‘Dat ben ik niet met je eens, Ludo. Bekijk de plaats delict eens goed, mannen. Er is nog iets vreemds. Kijk eens een meter of twintig langs de beek. Wat zie je dan?’

Inspecteur Bénavides en de beide agenten volgen de oevers van de beek met hun blik, zonder te begrijpen waar Sérénac heen wil.

‘Er ligt verder geen enkele steen!’ roept Sérénac triomfantelijk. ‘Langs de hele lengte van de beek is geen andere steen te vinden. En als je die steen goed bekijkt, is er geen twijfel mogelijk dat die ook is verplaatst. Er zit geen droge grond aan vastgeplakt, het gras eronder is groen. Wat doet hij daar dan, die handige steen? Die heeft de moordenaar ook meegebracht, dat zie je zo.’

Louvel probeert de bewoners van Giverny zover te krijgen dat

ze zich naar de rechteroever van de beek begeven, vóór de brug, aan de kant van het dorp. Sérénac lijkt zich niet te storen aan het publiek.

‘Heren,’ vervolgt de inspecteur, ‘samengevat is de situatie als volgt: Jérôme Morval wordt neergestoken op het pad, een steekwond die hoogstwaarschijnlijk dodelijk was. Vervolgens sleept zijn moordenaar hem naar de beek. Zes meter verderop. Daarna gaat hij, omdat hij een perfectionist is, in de buurt op zoek naar een steen, een ding dat zo te zien niet veel minder dan twintig kilo weegt, en komt ermee terug om Morval de hersens in te slaan. En dat is nog niet alles. Kijk eens hoe het lichaam in de beek ligt, met het hoofd bijna helemaal onder water. Vinden jullie dat een natuurlijke houding?’

‘U zegt het net zelf, baas,’ antwoordt Maury, bijna geërgerd. ‘De moordenaar heeft Morval aan de waterkant met de steen geslagen. Daarna is het slachtoffer in de beek geleden.’

‘Heel toevallig,’ zegt inspecteur Sérénac ironisch. ‘Een klap op de schedel en het hoofd van Morval ligt op de bodem. Nee, mannen, hier durf ik wel om te wedden. Pak die steen en vermorzel de schedel van Morval. Daar, op de oever. Niet één op de duizend keer zal het hoofd van het lijk op de bodem van de beek terechtkomen, netjes ondergedompeld in tien centimeter water. Nee, mannen, volgens mij is de oplossing veel eenvoudiger. In zekere zin hebben we hier te maken met een drievoudige moord, op één en dezelfde man. Eén: ik steek je dood. Twee: ik sla je hersens in. Drie: ik verdrink je in de plomp...’

Zijn mond verstrakt even. ‘We hebben hier te maken met iemand die uiterst gemotiveerd was. En uiterst onverzettelijk. Iemand die heel, heel erg boos was op Jérôme Morval.’

Laurenç Sérénac keert zich met een glimlach naar Silvio Bénavides: ‘Hem drie keer willen doden is niet echt leuk voor onze oogarts, maar het is altijd nog beter dan drie mensen één keer willen vermoorden, toch?’

Sérénac knipoogt even naar Bénavides, die steeds meer in verlegenheid wordt gebracht.

‘Ik wil geen paniek zaaien in het dorp,’ vervolgt hij, ‘maar vol-

gens mij is er op deze plaats delict niets aan het toeval overgelaten. Ik weet niet waarom, maar het lijkt wel een compositie, een in scène gezet tafereel. Alsof elk detail zo gekozen is. Deze exacte plek, in Giverny. Het verloop van de gebeurtenissen. Het mes, de steen, de verdrinking ...'

'Wraak?' oppert Bénavides. 'Een soort ritueel? Denkt u daar soms aan?'

'Ik heb geen idee,' antwoordt Sérénac. 'We zullen wel zien. Voorlopig lijkt er geen enkele logica in te zitten, maar één ding staat vast: daar denkt de moordenaar anders over.'

Rustig drijft Louvel de ramptoeristen naar de brug. Silvio Bénavides zwijgt nog steeds, geconcentreerd, alsof hij de woordenstroom van Sérénac wil sorteren op redelijkheid of provocatie.

Ineens doemt er uit het groepje populieren in het veld een donkere schaduw op die onder het oranje lint door glipt en door de modder op de oever banjert. Tevergeefs probeert agent Maury hem tegen te houden.

Een Duitse herder!

Vrolijk wrijft de hond zich langs de spijkerbroek van Sérénac.

'Ha,' zegt de inspecteur, 'onze eerste spontane getuige.'

Hij draait zich om naar de dorpsbewoners op de brug.

'Kent iemand deze hond?'

'Ja,' antwoordt een wat oudere man gekleed als een kunstschilder, in een corduroybroek en een tweedcolbert. 'Dat is Neptunus. De dorpshond. Iedereen kent hem hier. Hij speelt met de kinderen van het dorp. En met de toeristen. Hij maakt deel uit van het landschap, zogezegd.'

'Kom eens hier, beste jongen,' zegt Sérénac terwijl hij naast Neptunus neerhurkt. 'Zo, dus jij bent onze eerste getuige? Zeg eens, heb jij de moordenaar gezien? Ken je hem? Kom straks maar even langs om een verklaring af te leggen. Voorlopig hebben we hier nog even werk.'

De inspecteur breekt een tak van een treurwilg en gooit die een paar meter weg. Neptunus speelt mee. Loopt weg, komt weer terug. Verbaasd bekijkt Silvio Bénavides het gedrag van zijn meerdere.

Ten slotte komt Sérénac weer overeind. Op zijn gemak neemt hij de omgeving in zich op: het washuis van leem en baksteen, aan de overkant van de Ru; de brug over het water, en dan dat grillige vakwerkgebouw, met een soort toren van vier verdiepingen, waarvan de naam op de muur geschreven staat: *MOULIN DES CHENNEVIÈRES*. We mogen niets veronachtzamen, noteert hij in een hoekje van zijn gedachten, we moeten alle potentiële getuigen zien te vinden, al is de moord waarschijnlijk rond zes uur 's ochtends gepleegd.

‘Michel, zorg dat het publiek achteruitgaat. Ludo, geef mij eens een paar handschoenen, we gaan de zakken van onze oogarts doorzoeken – dan maar natte voeten, als we het lijk niet willen verplaatsen.’

Sérénac schopt zijn schoenen en zijn sokken uit, stroopt zijn jeans op tot halverwege zijn kuiten, trekt de handschoenen aan die agent Maury hem toesteekt en daalt op blote voeten af naar het riviertje. Met zijn linkerhand houdt hij het lichaam van Morval in evenwicht, met de rechter doorzoekt hij de jaszakken. Hij haalt een leren portefeuille tevoorschijn, die hij aan Bénavides overhandigt. Zijn adjunct maakt hem open en bekijkt de identiteitspapieren.

Geen twijfel mogelijk, het is inderdaad Jérôme Morval.

De hand verkennt de andere zakken van het lijk. Zakdoeken. Autosleutels. Alles gaat van de ene gehandschoende hand naar de andere en eindigt in doorzichtige plastic zakjes.

‘Verrek. Wat is ...’

Uit de buitenzak van het jasje haalt Sérénac een verkreukeld stukje karton. De inspecteur bekijkt het van dichtbij: het is een eenvoudige ansichtkaart. De illustratie op de voorkant verbeeldt de *Waterlelies* van Monet, een studie in blauw: een reproductie zoals er in de hele wereld miljoenen worden verkocht. Sérénac draait de kaart om.

De tekst is kort en staat in blokletters geschreven: *ELF JAAR. HARTELIJK GEFELICITEERD.*

Net onder die vier woorden zit een smal strookje papier, ergens uitgeknipt en op de kaart geplakt. *De misdaad van het dromen zou strafbaar moeten zijn.*

Verdomme ...

Ineens bevriezen de enkels van de inspecteur in het ijskoude water van de beek, alsof er zich twee stalen boeien omheen klemmen. Over zijn schouder roept Sérénac naar de toeschouwers, die aan de overkant naast het Normandische washuis samengedromd zijn alsof ze op de bus staan te wachten: ‘Had hij kinderen, Morval? Eentje van elf, bijvoorbeeld?’

Weer is de schilder in corduroy en tweed het snelst met zijn antwoord: ‘Nee, meneer de commissaris. Zeker niet!’

Verdomme ...

De verjaardagskaart gaat over in de handen van inspecteur Bénavides. Sérénac recht zijn rug en kijkt om zich heen. Het washuis. De brug. De molen. Het ontwakende dorpje Giverny. De tuinen van Monet, die zich iets verderop laten raden. De landerijen en de populieren.

De wolken die zich aan de beboste hellingen vastgrijpen.

Die woorden die zich in zijn gedachten vastgrijpen.

De misdaad van het dromen zou strafbaar moeten zijn.

Hij is er ineens van overtuigd dat er iets niet klopt in dit impressionistische ansichtlandschap.

3

Vanuit de hoge toren van de Moulin des Chennevières kijk ik neer op de politieagenten. Die ene in spijkerbroek, de baas, staat nog met zijn voeten in het water, de andere drie staan op de oever, omringd door die stompzinnige menigte, bijna dertig mensen nu, die zich niets van het tafereel laten ontgaan, alsof het een toneelstuk is, straattheater. Beektheater, moet ik zeggen, als ik echt nauwkeurig wil zijn.

Ik moet om mezelf lachen. Dat is toch idioot, vindt u niet, woordgrapjes maken tegen jezelf? En ben ik soms minder stompzinnig dan die ramptoeristen, omdat ik op een balkon sta? Op de beste plek, geloof mij maar. Zien zonder gezien te worden.

Ik aarzel. En lach ook om mijn aarzelings. Van de zenuwen.

Wat moet ik doen?

De agenten zijn een langwerpige plastic etui uit het busje aan het halen, vast om het lijk in te stoppen. De vraag blijft door mijn hoofd spoken. Wat moet ik doen? Moet ik naar de politie? Moet ik alles wat ik weet aan de agenten van het politiebureau in Vernon vertellen?

Zou de politie geloof hechten aan het ijlen van een gekke oude vrouw? Is zwijgen en afwachten geen betere oplossing? Een paar dagen afwachten, slechts een paar dagen. Toekijken, zo stil als een muis, om te zien hoe de gebeurtenissen zich onvouwen. En ik zal met de weduwe van Jérôme Morval moeten gaan praten, met Patricia, ja, dat moet natuurlijk wel.

Maar met de politie, daarentegen ...

Beneden, naast het riviertje, slepen de gebukte agenten het lijk van Jérôme Morval naar de lijkzak, als een groot stuk ontdooid vlees, waar het water en het bloed vanaf stromen. Ze hebben er de grootste moeite mee, die arme jongens. Ze zien eruit als amateurvissers die een te grote vis aan de haak geslagen hebben. De vierde agent, die nog in het water staat, kijkt toe. Vanwaar ik sta lijkt het zelfs wel alsof hij zich een hoedje lacht. Nou ja, een hoedje – voor zover ik kan zien glimlacht hij in elk geval wel.

En misschien pijnigt ik mijn hersens wel voor niets, want als ik met Patricia Morval ga praten heb je grote kans dat het hele dorp het hoort, dat staat vast. Vooral de politie. Het is me een kletsmaajoor, die weduwe ... En ik, ik ben nog geen weduwe, nog niet helemaal.

Ik sluit mijn ogen, misschien wel een minuut. Kortere.

Ik heb mijn besluit genomen.

Nee, ik ga niet met de politie praten! Ik ga mezelf in een onzichtbare zwarte muis veranderen. In elk geval een paar dagen lang. Als de politie me vinden wil, lukt ze dat toch wel: op mijn leeftijd loop ik niet meer zo hard. Ze hoeven Neptunus maar achterna te gaan. Ik sla mijn ogen op en kijk naar mijn hond. Hij ligt een eindje verderop, tussen de varens, en ook hij laat zich niets ontgaan van wat er zich op de plaats delict afspeelt.

Ja, mijn besluit staat vast, ik wacht een paar dagen, tot ik we-

duwe ben in elk geval. Dat is wel het minste, nietwaar? Het minimum aan fatsoen. Daarna is er nog tijd genoeg om te improviseren, om iets te doen, op het juiste moment. Naargelang de omstandigheden... Ooit heb ik een ongelooflijke detectiveroman gelezen. Het verhaal speelde zich af in een Engels landhuis, of zoiets. De hele intrige werd verteld door de ogen van een kat. Ja, u hebt me goed gehoord, een kat! Die kat was overal getuige van en natuurlijk besteedde er niemand aandacht aan hem. Hij deed het onderzoek, op zijn eigen manier! Hij luisterde, keek toe, zocht alles uit. Het boek was zo goed geschreven, dat uiteindelijk de indruk ontstond dat de kat de moordenaar was. Goed, ik zal uw plezier niet bederven en het einde niet verklappen, u moet het maar eens lezen, dat boek, als u de kans krijgt ... Ik wilde u alleen uitleggen wat ik van plan ben: getuige zijn van deze zaak, even onverdacht als die kat in dat landhuis.

Weer wend ik mijn blik naar de rivier.

Het lijk van Morval is bijna verdwenen, verzwolgen door de plastic zak; het ding lijkt wel een verzadigde anaconda, er steekt alleen nog een stuk van het hoofd uit tussen de twee kartelige kaken van een niet helemaal opgetrokken rits. De drie agenten op de oever lijken even uit te hijgen. Van bovenaf zou je denken dat ze alleen nog op een teken van hun baas wachten om een sigaretje op te steken.

Tweede dag
14 mei 2010
(*Moulin des Chennevières*)

Verbeelding

4

Ze zijn knap lastig in dat ziekenhuis, met al hun papieren. Op de tafel van de woonkamer stapel ik het drukwerk in verschillende kleuren zo goed mogelijk op. Recepten, verzekeringspapieren, trouwboekje, uittreksel bevolkingsregister, onderzoeksresultaten. Die schuif ik allemaal in bruine enveloppen. Sommige zijn voor het ziekenhuis. Niet allemaal. Ik ga alles wegen en versturen vanaf het postkantoor in Vernon. De overtollige papieren stop ik in een witte map. Ik heb niet alles ingevuld, ik heb niet alles begrepen, ik vraag het wel aan de verpleegkundigen. Ze kennen me inmiddels. Gisteren heb ik de hele namiddag en een flink deel van de avond daar doorgebracht.

Op kamer 126, waar ik de aanstaande weduwe speel die zich zorgen maakt over haar echtgenoot die op sterven ligt, waar ik luister naar de geruststellende woorden van de artsen en verpleegkundigen. Naar hun leugens.

Hij is ten dode opgeschreven, mijn man. Daar ben ik me van bewust. Ze moesten eens weten hoe weinig me dat kan schelen.

Was het maar vast afgelopen. Dat is het enige wat ik nog verlang.

Voordat ik naar buiten ga, kijk ik nog even in de spiegel met de bladderende gouden lijst, links van de voordeur. Ik bekijk mijn gezicht, dat verkreukeld, gerimpeld en koud is. Doods. Over mijn opgestoken haar knoop ik een grote zwarte shawl. Bijna een chador. Hier zijn oude vrouwen tot de sluier veroordeeld, nie-

mand wil ze zien. Het is niet anders. Zelfs in Giverny. Vooral in Giverny, dat dorp van licht en kleuren. Oude vrouwen zijn tot de schaduw veroordeeld, tot het duister van de zwarte nacht. Nutteloos. Onzichtbaar. Ze lopen voorbij. Ze worden vergeten.

Mij komt dat heel goed uit.

Ik kijk nog een laatste keer om voordat ik de trap van mijn donjon afdaal. Zo wordt de toren van de watermolen hier meestal genoemd, in Giverny. De donjon. Werktuigelijk kijk ik of er niets rondslingert en op hetzelfde moment vervloek ik mijn stomiteit. Er komt hier immers nooit meer iemand. Er zal hier nooit meer iemand komen, en toch vreet het aan me als er ook maar iets niet op zijn plaats staat. Een soort obsessief-compulsieve dwangneurose, zoals ze in de kranten zeggen. Een afwijking, waar overigens niemand last van heeft, behalve ikzelf.

Een detail in de donkerste hoek zit me dwars. Ik heb het idee dat het schilderij een beetje scheef hangt, in verhouding tot de balk. Langzaam loop ik het vertrek door. Ik duw tegen de rechterbenedenhoek van de lijst om het iets omhoog te schuiven.

Mijn Waterlelies.

In het zwart.

Ik heb het schilderij zorgvuldig op een plek gehangen waar het door geen enkel raam gezien kan worden, voor zover er al iemand op de vierde verdieping van een toren die midden in een watermolen staat door een raam zou kunnen kijken.

Mijn toevlucht ...

Het schilderij hangt in de minst verlichte hoek, een dode hoek, mag je wel zeggen. In het donker zijn de zwarte vlekken die over het grijze water glijden nog onheilspellender.

Rouwbloemen.

De droevigste die er ooit geschilderd zijn ...

Moeizaam daal ik de trap af en ga de deur uit. Neptunus stond op de binnenplaats van de molen te wachten. Ik weer hem af met mijn stok voordat hij tegen mijn jurk op springt: die hond snapt maar niet dat ik mijn evenwicht steeds minder goed kan bewa-

ren. Ik ben minutenlang in de weer met het afsluiten van de drie zware sloten, mijn sleutels in mijn tas stoppen, nog eens controleren of elk slot wel goed afgesloten is.

Eindelijk draai ik me om. Om de binnenplaats van de watermolen verliest de grote kersenboom zijn laatste bloesem. Het is een honderd jaar oude kersenboom, naar het schijnt. Er wordt verteld dat hij Monet nog heeft gekend. Ze zijn erg populair in Giverny, kersenvomen. Langs de parkeerplaats van het museum voor Amerikaanse kunst, dat sinds een jaar het Museum van de Impressionisten is geworden, hebben ze er een hele rij van geplant. Japanse, naar ik heb gehoord. Die zijn kleiner, net dwergboompjes. Ik vind het een beetje vreemd, die exotische nieuwe bomen, alsof er nog niet genoeg staan in het dorp. Maar wat wil je, zo gaat dat. Naar verluidt zijn Amerikaanse toeristen dol op het roze van de kersenvloesem in het voorjaar. Als ze het mij zouden vragen, zou ik ze vertellen dat auto's en een parkeerplaats vol roze bloemblaadjes mij persoonlijk iets te veel aan Barbie doet denken. Maar mij vraagt niemand ooit iets.

Ik klem de enveloppen tegen mijn borst zodat Neptunus ze niet kan beschadigen. Langzaam drentel ik door de Rue du Colom-bier. Ik heb geen haast en blijf even staan uitblazen in de schaduw van de met klimop overwoekerde poort van een pension. De bus naar Vernon komt pas over twee uur. Ik heb de tijd, alle tijd, om voor stille zwarte muis te spelen.

Ik sla de Rue Claude-Monet in. De stokrozen en de oranje irissen groeien als kweekgras uit het asfalt, langs de stenen gevels – het cachet van Giverny. Ik loop door in mijn tachtigjarige tempo. Zoals altijd loopt Neptunus ver voor me uit. Eindelijk bereik ik het Hotel Baudy. De vensters van het beroemdste etablissement van Giverny hangen vol met affiches van exposities, galerieën of festivals. De raampjes hebben trouwens precies de maat van de affiches. Vreemd, als je er goed over nadenkt; ik heb me altijd afgevraagd of dat toeval was. Werden de afmetingen van alle affiches aangepast aan de ramen van het hotel, of was de architect van het hotel Baudy soms helderziend en voorzag hij de standaardmaat van toekomstige publiciteitsaffiches al in de negen-

tiende eeuw, toen hij de vensters tekende? Maar misschien ben ik wel de enige die zich over zulke raadsels verwondert.

Aan de overkant van de straat zitten enkele tientallen bezoekers aan tafeltjes op groene ijzeren stoelen onder oranje parasols, op zoek naar dezelfde emotie als de kolonie Amerikaanse schilders die meer dan een eeuw geleden in dit hotel belandde. Dat is ook al vreemd, als je erover nadenkt. In de vorige eeuw kwamen die Amerikaanse schilders hierheen, naar dit minuscule Normandische dorpje, op zoek naar rust en concentratie. Precies het tegenovergestelde van het hedendaagse Giverny. Ik begrijp er niets van, geloof ik, van het hedendaagse Giverny.

Ik ga aan een leeg tafeltje zitten en bestel een kop koffie. Het is een nieuwe serveerster die bedient, een seizoenskracht. Ze is kort gekleed en draagt een klein, impressionistisch gilet, met violette waterlelies op de rug.

Violette waterlelies op je rug dragen, dat is toch ook vreemd?

Met alle veranderingen die ik in de loop der jaren heb meegeemaakt, heb ik soms de indruk dat Giverny één groot themapark is geworden. Een impressiepark, liever gezegd. Ik vermoed dat ze dat concept hier verzinnen! En ik zit maar te zuchten, als een chagrijnige oude vrouw die in zichzelf praat en nergens meer iets van begrijpt. Ik bekijk de mensen aan de tafeltjes om me heen. Er zit een verliefd stel vierhandig in een reisgids te lezen. Drie kinderen van onder de vijf stoeien in het grind, en hun ouders zouden vast honderd keer liever met de kinderen naast een zwembad liggen dan hier naast een vijver vol padden. Een verlepte Amerikaanse probeert in Hollywood-Frans café glacé met slagroom te bestellen.

Daar heb je ze.

Ze zitten samen aan een tafeltje, drie tafeltjes van mij vandaan. Vijftien meter. Natuurlijk herken ik ze meteen. Ik heb ze uit het raam van mijn toren bekeken, van achter mijn gordijnen. De inspecteur die pootje baadde in de beek bij het lijk van Jérôme Morval, met zijn bescheiden adjunct.

Vanzelfsprekend kijken zij de andere kant op, naar het jonge serveerstertje. Niet in de richting van een oude zwarte muis.